

במדבר, המדור - הגיגים, ד"ר חזות גבריאלי

הסדר של חגי הגאולה

פסח, יום העצמאות, ל"ג בעומר, יום ירושלים, שבועות, כל חגי הגאולה הנצחיים של עם ישראל נחוגים בין פסח לעצרת ואל יהי הדבר קל בעינינו. ימי חג אלו מציינים את זמן היווצרותה של האומה הישראלית אז והיום. לסדר, לזמני החג ולהפרשי הזמנים בין ימי החג משמעויות אמוניות ופילוסופיות.

הסדר שלהם **כיאסטי** (= מבנה קונצנטרי, מבנה מצטלב). פסח מקביל לשבועות, יום העצמאות מקביל ליום ירושלים. ל"ג בעומר-החג הסודי, בתוּך, משמש כחג של מפנה. יש בחג הזה רכיבים מן החגים המצויים בצידו הימני ויש בו רכיבים המצויים מצידו השמאלי. פסח ועצרת מדאורייתא, השאר מדרבנן. החגים מדרבנן עטופים במעטפת מדאורייתא, הם כלולים ומרומזים בתוך החגים המקראיים.

פסח הוא החג בו נוצרנו **כלאום** אך טרם קיבלנו את התורה. אל היסוד **הלאומי** התחבר (כתרכובת שאינה ניתנת לפירוק) היסוד הקרוי **דתי** בעצרת. למעשה, לעצרת, אין תאריך עצמאי משלו הוא תלוי בתאריך של פסח. הוא 'יומא אריכתא' המתחיל בפסח. אין משמעות לזה ללא זה, אבל היסוד החשוב, הראשוני, הוא היסוד **הלאומי**. היסוד **הדתי** הוא החומר המקשה המתיך את שני היסודות לכדי מהות אחת שאינה ניתנת לפירוק. דת ולאום הם שתי פאזות או שני ביטויים של אותה מהות הקרויה **עם ישראל**.

באנאלוגיה, בתוך הלולאה הפנימית קיים יחס דומה בין יום העצמאות (=פסח) לבין יום ירושלים (=שבועות). ביום העצמאות זכינו ליסוד **הלאומי** וביום ירושלים ליסוד **הדתי**. ביום ירושלים הם הותכו זה בזה כמו בעצרת. הצנחנים (**לאום**) בכו ליד הכותל (**דת**). יום העצמאות חיכה בסבלנות לבן זוגו יום ירושלים עד למלחמת ששת הימים.

היסוד הלאומי קודם והכרחי כבסיס ליסוד הדתי. תחילה יוצאים ממצרים, ממלאים את צורכי הגוף (מים, בשר ומן) ולאחר מכן מקבלים את התורה. החוזה עם האבות נכרת על היסוד הלאומי, התורה לא הוזכרה בו. יום העצמאות חייב לקדם ליום ירושלים. לפני בניין בית המקדש בב"א, יש להקים מדינה, צבא, ואת כל המסגרות הפוליטיות הלאומיות והבין לאומיות. 'המשיח יבא על חמורי' במשמעות של גאולה שתינשא על יסוד החומריות. גם להקים את בית המקדש ולתחזקו כראוי צריך מהנדסים טובים. כל הבירורים (=פולמוסים) מאז הקמת המדינה עוסקים ביחס הנכון והראוי בין שני היסודות. היסוד הלאומי הכרחי מדאורייתא ומדרבנן.

המועדים המייצגים את היסוד הדתי מתייחסים אל שני רכיבי ההוויה **זמן ומקום**. **שבועות הוא בחינת זמן ויום ירושלים הוא בחינת מקום**. ירושלים היא המקום בהא הידיעה עבור עולם ומלואו. זהו גם סדר המצוות שהצטוונו בהם בעת גאולתנו: להעמיד מלך, למחות את זכר עמלק (=כל המבקשים לבטל את יסוד לאומיותנו), ולבנות את בית הבחירה - לאומי, בין-לאומי, דתי.

בל"ג בעומר, החג המתוּך, החג שבו חל המפנה, קיים אותו סדר ובאותו יחס. קשת וחיצים (לאום), מדורות (לאום) ורשב"י ומירון (דת). הרוח הלאומית של עמנו בחרה ביסודות אלו כמנהגים המשקפים באופן מדויק את היחס בין חגי הגאולה.

כבר מופיע בכתבי הגר"א זצ"ל כי על אף שימי העומר הם ימי דין, שניים מהם הם ימים 'מסוגלים' לגאולה. כ בעומר (ה באייר) ומ"ב בעומר (כ"ז באייר). כל תאריכי אייר מקבלים גושפנקא מקראית כאשר מבטאים אותם על סרגל העומר שהוא מדאורייתא. 'שפת אמת' שהשווה בין מועדי התורה לאלו של רבנן ידע בקודשו כי חסר בן זוג לפסח עצמו, חג העצמאות.

יום ירושלים כבר נחוג בבית מרן הרב זצ"ל בהיותו יום עלייתו ארצה (תרס"ד). וכך כותב הרב באגרתו מיום כ"ט באייר תרע"ד (אגרות הראיה, ב, רצב):

"ברוך ד', עבר עלינו יום אתמול כ"ח אייר, זה היום הגדול אשר בו זיכנו צור ישראל ברוך הוא, לבוא לארץ חמדתנו, ולראות בעינינו התחלת צמיחת קרן ישעו לעם קדשנו."

להערות: hazutg@gmail.com